ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Η ΛΕΥΚΑ

Τὴ θυμᾶσαι τὴ λεύκα μας ; Παιγνιδιάρα στὴν αὔρα
φιλικὰ μᾶς προστάτευεν ἀπ' τοῦ ἥλιου τὴ λαύρα,
καὶ μὲ χάρι σαλεύοντας τὴ ψηλὴ κορυφή της
ἐψιθύρισε πρόσχαρη τὴ χαρὰ τὴν κρυφή της
καὶ σκορποῦσε τὸ γέλιο της στοὺς φραγμοὺς καὶ στ' ἀμπέλια.

Γιατὶ τότε ἀποκρίνονταν στὰ δικά σου τὰ γέλια.

Χθὲς ἐπέρασα μόνος μου — τὶ δὲν κάνουν τὰ χρόνια !
Βασιλεύει τριγύρω της ἐρημιά, καταφρόνια !
Κ' ἡ θεώρατη λεύκα μας, ποὺ τὸν πόνο μου ξέρει,
μὲ μιὰ θλῖψι παράξενη ψιθυρίζει στ' ἀγέρι
καὶ σκορπᾶ τὸ παράπονο μεσ' στοῦ ἥλιου τὸ κᾶμα...

Γιατὶ τώρ' ἀποκρίνεται στὸ δικό μου τὸ κλάμα.

† Ἰωάννης Πολέμης

ΟΛΥΜΠΙΑ

Ὦ φῶς καὶ χλόη καὶ νερὰ καὶ κρυσταλλένια ἀέρα,
ζωὴ καὶ χάρο ἀσύγκριτα τὰ σμίξατε ἐδῶ πέρα.
Κ' ἐδῶ ἡ Ὀλύμπια ἡ ζωὴ τὰ μάτια ἂν ἔχῃ κλείσει,
τόσο γλυκὰ κοιμήθηκε, ποὺ λές : πι' ἂς μὴν ξυπνήσῃ.

ΠΑΡΑΠΟΝΟΝ

Χρόνια στὸν κάμπον ἔρημο τὸ δέντρο τῆς ζωῆς μου
καὶ τὸ χινόπωρο ἄνθισες, ἄνθος λευκὸ μπροστά μου.
Τὶ τάχα, ἂν ἄνοιξι μηνῶς τῆς σκοτεινῆς ψυχῆς μου ;
Ἀλλοίμονο ! ἄργησες ν' ἀρθῇς κ' εἶνε βαρειὰ ἡ σκιά μου.

Παῦλος Νιρβάνας

Η ΚΑΜΠΑΝΑ

Καμπάνα ποὺ χορτιάριασες μέσ' στ' ἀψηλὸ πουρνάρι
καὶ στὸ θαμπὸ τὸν κόρφο του φαντάζεις γιὰ κλωνάρι,
τάχα χεράκι' ἀνθρώπινα νὰ φτειάνουν τὸν ἀχό σου
ὄντας τὸν θάνατο μηνῶς στὸ πρόσχαρο χωριό σου ;
ἢ τάχα σὲ κρυφόδεσαν μ' ἀνθρώπους καὶ μὲ χῶμα
καὶ στὴ θλιμμένη σου φωνὴ πηδάει κι' ἡ πέτρ' ἀκόμα ;

Ἄκου ! Τ' ἀλέτρι ἀνατρομάει στοῦ ζευγολᾶ τὰ χέρια
κλάμμα στῆς πέτρες γίνονται τ' ἄσπρα τὰ βρυσονέρια
ἀνάερα στέκουν τὰ τσιπιά, τ' ἀδράχτια λαγγεμένα,
τ' ἀγραμπελάνθια ὁλότρεμα στὰ φράχτια ἀναγυρμένα
νείρονται πῶς γεννήθηκαν νυφοῦλες νὰ πλουμίσουν
καὶ τὸ θεὸ παρακαλοῦν νὰ μὴ νεκροστολίσουν.

† Στέφ. Γρανίτσας

ΚΥΠΑΡΙΣΣΙ

Ψηλώνω κι' εἶμαι θλιβερὸς καθὼς τὸ κυπαρίσσι·
ὀλημερὶς στὸν ἴσκιο μου πληθαίνουν οἱ σταυροί,
καὶ καρτερῶ τὸ σύννεφο, ποὺ θἄρθῃ νὰ βροντήσῃ,
καὶ ποὺ τ' ἀστροπελέκι του θὰ ρίξῃ νὰ μὲ βρῇ.

Μὰ ὅταν τὰ μαῦρα φύλλα μου λούζῃ τὸ φῶς τ' Ἀπρίλη,
στοὺς κλώνους μου χρυσόφτερα πουλιὰ ἀπ' τὸν οὐρανὸ
καινούργιοι πόθοι κάθουνται κι' ἀπ' τὴν αὐγὴ ὡς τό δείλι
ἕνα σκοπὸ χορούμενο ξεχνιοῦμαι κι' ἀρχινῶ.

Ἄγγελος Σημηριώτης

Τ' ΑΘΑΝΑΤΟ ΝΕΡΟ

Ἀπὸ τὰ δυό σου ἀχείλη τ' ἀθάνατο νερὸ
πολὺ καὶ πλούσιο τρέχει γλυκὸ καὶ καθαρό·
κ' ἐκεῖνος ποὺ δροσίσῃ τὸ στόμα μιὰ φορά,
τοῦ Χάρου ἂς μὴ φοβᾶται τὰ βέλη τὰ σκληρά.
Ἂν τὸ κορμὶ ἀπεθάνῃ, αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ
ἐκείνη τὴ γκυκάδα ποὺ ἐγεύτη στὴν ἀρχή.

† Ἰωάννης Βηλαρᾶς

καθησυχάση τὴν ἐξεγερθεῖσα ἀδελφή του, διέταξε καὶ κρέμασαν τὸν ἀποπειραθέντα, τὴ δολοφονία, τὸ δὲ Γεώργιο Κονταξῆ ἔφερε στὰ Γιάννενα καὶ τὸν ἐγιάτρευε μὲ τὸν καλλίτερο χειροῦργό του, τὸν Ἰταλὸ, Λουΐτζι Φράγκ. Ἄλλα καὶ διὰ δηλητηρίου ἄλλοτε ἠθέλησε ὁ Ἀλῆς νὰ ἐξοντώσῃ τὸν ἀτίθασσο Γεώργιο, ποῦ τοῦ εἶχε βάλει μέσα στο τουμπεκὶ τοῦ ναργιλέ του. Τὸν ἔσωσε ὅμως ἐγκαίρως ὁ τότε γιατρὸς τοῦ Μουχτὰρ Ἰωάννης Κωλέττης ὁ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος διαπρέψας ὡς πολιτευτής. Τὸ περιστατικὸ αὐτὸ σώζεται σ' ἕνα δημῶδες τραγοῦδι, τὸ ὁποῖον ἀπεθησαύρισε ὁ μακαρίτης Ἠπειρώτης ποιητὴς Κώστας Κρυστάλλης.

Ὁ θάνατος τοῦ Γιώργη Κονταξῆ ὑπῆρξε ἡρωϊκός. Κατέβηκε στὴ Ρούμελη καὶ ἔλαβε μέρος στὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση. Μέσα στὸ πολιορκούμενο Μεσολόγγι ἔπαιξε σπουδαῖο ρόλο, ὡς ἀρχηγός. Τέλος, γενναῖα πολεμῶντας, σκοτώθηκε ἀπάνω στὴ φημισμένη Λουνέττα, τὴν αἱματοβαμμένη ντάπια τοῦ Μεσολογγίου.

Η ΙΔΙΟΤΡΟΠΙΕΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΕΡΗΜΙΤΕΣ

Ἡ ἀγάπη τῆς μοναξιᾶς.—Ἕνας πλοίαρχος μέσα σ' ἕνα καζάνι !—Ἑντεκα ἄτομα μέσα σ' ἕνα κούφιο δέντρο.— Ὁ ψαρᾶς ποῦ ζῇ μέσα σ' ἕνα σκελετὸ τῆς Φάλαινας !— Ὁ Ἰούλιος Βέρν καὶ ἡ κοσμικὴ ζωή.—Ὁ Καρλάϋλ μισάνθρωπος.—Ὁ Λέων Τολστοΐ....μπαλωματής ! — Ὁ Παπαδιαμάντης κτλ. κτλ.

Ἐνῷ ἐμεῖς ζοῦμε μὲσ' τὸ θόρυβο τῶν πόλεων καὶ διασκεδάζουμε καὶ ἀπολαμβάνουμε τὰ πάντα, ὑπάρχουν καὶ ἄνθρωποι ποὺ προτιμοῦν νὰ εἶνε ἀπομονωμένοι, ποὺ τοὺς ἀρέσει ὁ ἀσκητικὸς βίος. Εἶνε πολλοὶ αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι. Ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς ἄλλοι καταλήγουν στὸν ἀσκητισμὸ, ἔπειτα ἀπὸ μεγάλη συγκίνηση ποὺ τοὺς συνέβη, ἄλλοι πάλι γιατὶ τοὺς ἀρέσει ἡ ζωὴ αὐτὴ κι' ἄλλοι γιατὶ βρίσκουν πῶς ἡ ζωὴ καὶ αἱ ἀπολαύσεις τῆς πόλεως δὲν ἀξίζουν τίποτε. Οἱ τρίτοι εἶνε οἱ μέχρι ἀπελπισίας φιλόσοφοι. Γεννιέται ὅμως τὸ ἐρώτημα : Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι εἶνε ὑγιεῖς ἢ εἶνε ἄρρωστοι ; Ἡ γνῶμες σχετικῶς εἶνε πολλὲς καὶ ἀνάλογες μὲ τὰ αἴτια ποῦ προκαλοῦν στὸν ἄνθρωπο τὴ κλίσι πρὸς τὸν ἀσκητικὸ βίο.

Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐνδιαφέρουσα εἶνε ἡ ἱστορία τοῦ Ὄλντ Μοὺρ, ὁ ὁποῖος ἦταν ἕνας ἀπ' τοὺς πιὸ ἀξιόλογους ναυάρχους τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ τῆς Ἀμερικῆς. Ὁ ἐν λόγῳ ναύαρχος ἔτυχε σ' ἕνα του ταξεῖδι στὶς Ἀνατολικὲς Ἰνδίες, ν' ἀγαπήσῃ μία ἰθαγενῆ νέα, σπανίας καλλονῆς. Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸ, τὴν πῆρε μέσα στὸ καράβι ἔχοντας σκοπὸ νὰ τὴν φέρῃ στὴ Νέα Ὑόρκη καὶ νὰ τὴν κάμῃ γυναικά του. Τὸ καράβι ὅμως σὲ μιὰ τρικυμία ποὺ συνέβη ναυαγησε καὶ ἡ ἐκλεκτὴ τῆς καρδιᾶς του πνίγηκε μαζὶ μὲ ὅλο τὸ ἄλλο πλήρωμα. Ὁ μόνος ποὺ σώθηκε ἦταν αὐτός. Ὁ Ὄλντ Μοὺρ ἦταν τότε ἀπαρηγόρητος. Καὶ ὄχι μόνον αὐτὸ, ἀλλὰ χάθηκε, ὅπως λεμε κοινῶς, κι' ἀπ' τὸ πρόσωπο τῆς γῆς ! Ἔπειτα ἀπὸ πολλὲς ἔρευνες, ἀφοῦ ἐν τῷ μεταξὺ εἶχαν περάσει ἀρκετὰ χρόνια τὸν βρῆκαν μέσα σ'ἕνα.....καζάνι, σὲ μιὰ ἔρημη παραλία. Ὁ ἀξιολύπητος αὐτὸς ἄνθρωπος νομιζοντας πῶς τὰ λείψανα ἑνὸς ναυαγισμένου πλοιου ποὺ βρισκόντουσαν σ' αὐτὸ το μέρος, εἶνε τοῦ δικοῦ του καραβιοῦ καὶ πῶς κάπου ἐκεῖ κοντὰ θὰ εἶχε ἐκβρασεῖ καὶ τὸ πτῶμα τῆς γυναῖκας ποῦ τόσο ἀγάπησε, ἀποφάσισε νὰ ἐγκατασταθῇ μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ καζάνι, τὸ ὁποῖον εἶχε ἑπτὰ πόδια μῆκος, τέσσερα πλάτος, καὶ ἕξη ὕψος. Σ'ὅλο αὐτὸ τὸ χρονικὸ διάστημα ὁ δυστυχὴς πλοίαρχος τρεφοτανε μὲ ψάρια καὶ δὲν εἶχε ἐπικοινωνήσῃ μὲ κανένα. Οἱ οἰκεῖοί του τὸν ἔπεισαν μετὰ πολλοὺς κόπους να τοὺς ἀκολουθήσῃ καὶ τὸν πῆραν μαζί τους.

Παράξενη εἶνε ἐπίσης καὶ ἡ ἱστορία μιᾶς οἰκογενείας τῆς πολιτείας Τεννεσσῆ. Ἡ οἰκογένεια αὐτὴ ποῦ ἀποτελεῖτο ἀπὸ τὸν πατέρα, τὴ μητέρα καὶ ἐννέα παιδιά, ἔζησε ἐπὶ ἔτη μέσα στὴν κοιλότητα ἑνὸς δέντρου...ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὴν φύσιν !

Στὴν Οὐγγαρία ἐξ ἄλλου, ἕνας πλούσιος κτηματίας εἶχε ἐγκαταλείψει τὴ περιουσία του καὶ γύριζε μὲσ' τὰ δάση τρώγοντας διαφόρους καρποὺς καὶ κοιμώμενος κάτω ἀπ' τὰ δένδρα. Στὴν Γροιλανδια ἕνας ψαρᾶς εἶχε διαλέξει γιὰ κατοικία τόν.... σκελετὸ μιᾶς φάλαινας, τὸν ὁποῖον εἶχε στρώσει ἐσωτερικῶς μὲ φύλλα δένδρων. Σ' αὐτὸ τὸ περίεργο σπίτι πέρασε ὅλα τὰ χρόνια τῆς ζωῆς του ὁλομόναχος !.....

Ὁ Ἰούλιος Βέρν ἦταν κι' αὐτὸς ἐρημίτης. Ἀπόφευγε δηλαδὴ τὸν πολὺ κόσμο, τοῦ ἄρεσε ἡ μοναξιά. Ἔτσι οὐδέποτε ἐνεφανίσθη σὲ δημοσίας συγκεντρώσεις, προτιμῶντας νὰ μένῃ κλεισμένος στὴ κατοικία του, ποὺ βρισκότανε στὰ περίχωρα τῆς Ἀμιένης. Μόνον ὅταν τελείωσε τὰ γεμᾶτα περιπέτειες ταξεῖδια του, τὸ 1889, τὸν ἔπεισε ὁ γιιός του νὰ πάῃ στὸ Παρίσι γιὰ λίγες μέρες, γιὰ νὰ τὸν παρακολουθήσῃ στὶς ἐξετάσεις ποὺ ἔδινε...

Ἐξ' ἄλλου ὁ φιλόσοφος Ράσκιν, ὅλη του τὴ ζωὴ τὴν πέρασε μόνος μὲ συντροφιά του τὰ βιβλία. Ὁ Καρλάϋλ ἅμα συναντοῦσε κανενα ἄνθρωπο, ἡ παρουσία τοῦ ὁποίου τοῦ χαλοῦσε τὸν εἰρμὸ τῶν σκέψεών του, κατελαμβάνετο ἀπὸ νευρικὴ κρίση. Ὁ Κνοὺτ Χάμψουν εἶνε ἀποτραβηγμενος σ' ἕνα ἔρημο νησὶ τῆς Νορβηγίας, μαζὶ μὲ τὴν γυναῖκα του, μὴ ὑποφέροντας τὴ παρουσία τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

Ὁ Λέον Τολστοΐ ἦταν παράδειγμα ἐρημίτου. Καὶ λόγῳ φυσικὰ τῶν ἀρχῶν του, ἀπέφευγε νὰ κάνῃ χρῆσι τῶν κοινωνικῶν του δικαιωμάτων τὰ ὁποῖα εἶχε χάρις στὸν τίτλο τοῦ κόμητος. Ἀντὶ ν' ἀπολαμβάνῃ, δηλαδὴ τὴν κοινωνικὴ ζωὴ τῆς Πετρουπόλεως, ζοῦσε ἀπομονωμένος σὲ διάφορα μοναστήρια τῆς Ρωσσίας ἐργαζόμενος σὰν λόγιος καὶ σὰν...ἐργάτης ! Ἑτοίμαζε μόνος τὸ φαΐ ποὺ ἔτρωγε, ἔκοβε ξύλα γιὰ τὴ φωτιά, καθάριζε τὶς πατάτες κι' ἐμπάλωνε τά... παπούτσια του !

Πραγματικὸς ἐρημίτης ἦταν κι' ὁ Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης. Εἶχε δὲ καὶ τὴν ἰδιοτροπίαν νὰ μένῃ ἄγνωστος. Οὔτε νὰ φωτογρωφηθῇ δὲν ἤθελε. Ἡ μόνη δὲ φωτογραφία του ποὺ ὑπάρχει, εἶνε αὐτὴ που τοῦ τράβηξαν... λαθραίως πάνω στὴν ἀγαπημένη του Δεξαμενὴ ποὺ καθότανε μόνος, σκεφτικός, ρεμβώδης...